

Gimnazija Tutin

Uči da bi živio!

IZVEŠTAJ O SAMOVREDNOVANJU RADA ŠKOLE

Opšte informacije o Školi

Naziv Škole: Gimnazija

Mesto Tutin

Adresa: 7.jul br-18

Telefon: 020-811-148

Mejl: gimnazijatutin@gmail.com

Direktor Škole: Vahidin Ramičević

Članovi Tima za samovrednovanje (u daljem tekstu Tim):

R.br.	Ime i prezime	Uloga/Napomena
1.	Enesa Vejselović	rukovodilac Tima
2.	Elza Dreković	član Tima-nastavnik informatike
3.	Eldina Curić	član Tima-nastavnik nemačkog jezika
4.	Almir Bahtijarević	član Tima-nastavnik matematike
5.	Mahija Demirović	član Tima-nastavnik hemije
6.	Mihrija Ahmatović	član Tima-nastavnik fizike
7.	Nihad Sejdović	član Tima-nastavnik fizike
8.	Smajo Šaćirović	član Tima-nastavnik informatike

Oblast samovrednovanja: Sve ključne oblasti.

I O SAMOVREDNOVANJU

1. ŠTA JE SAMOVREDNOVANJE?

Samovrednovanje je postupak kojim se vrednuje sopstvena praksa i sopstveni rad, polazeći od analize šta je i kako je urađeno. Tri osnovna pitanja su u središtu procesa samovrednovanja:

1. Koliko je dobra naša škola?
2. Kako to znamo?
3. Šta treba da učinimo da bude još bolja?

2. CILJ SAMOVREDNOVANJA

Cilj samovrednovanja je unapređivanje kvaliteta rada škole. Samovrednovanje je istovremeno i znak da je škola spremna da prihvati odgovornost za sopstveni rad i razvoj. To nije jedini oblik vrednovanja rada, ali je osnova za druge vrste vrednovanja. Samovrednovanje oslobađa školu od napetosti koja se javlja kao posledica spoljašnjeg vrednovanja kao do sada jedinog vida praćenja i vrednovanja rada vaspitno-obrazovnih ustanova. Uvođenjem samovrednovanja škola postaje ravnopravni partner spoljašnjim evaluatorima koji će vrednovanje sprovoditi po identičnim pokazateljima, kao i po tačno određenim procedurama i mehanizmima.

Ključne oblasti koji se vrednuju su:

1. PROGRAMIRANJE, PLANIRANJE I IZVEŠTAVANJE
2. NASTAVA I UČENJE

Periodično se sprovodi vrednovanje za sticanje pregleda trenutnog stanja u svim ključnim oblastima života i rada škole. Takav pregled pruža neposrednu povratnu informaciju o posebno jakim stranama, kao i o oblastima koje treba unaprediti.

3. POSTUPAK SAMOVREDNOVANJA

Samovrednovanje se vrši na osnovu analize:

- 1) evidencije i pedagoške dokumentacije ustanove, programa obrazovanja i vaspitanja, godišnjeg plana rada i razvojnog plana rada ustanove;
- 2) baze podataka u okviru jedinstvenog informacionog sistema prosvete i drugih izvora;
- 3) praćenja različitih aktivnosti;
- 4) prikupljenih podataka iz sprovedenih istraživanja u ustanovi;
- 5) efekata realizovanih aktivnosti u projektima;
- 6) razgovora, stručnih diskusija, sastanaka, rezultata sprovedenih istraživanja i drugih načina prikupljanja podataka.

Za svaki pojedinačni pokazatelj u okviru ključnih oblasti treba obezbediti odgovarajuće dokaze. Postoje različite vrste dokaza i brojni načini njihovog prikupljanja:

- možemo pitati ljude šta misle (individualni razgovori, grupne diskusije, radni sastanci, roditeljski sastanci, ankete i upitnici...),
- možemo pogledati dokumentaciju i druge izvore (dnevnicu rada, različite vrste izveštaja i zapisnika, učenički radovi i sveske, planovi rada, akcioni i razvojni plan, pravilnici...),
- možemo vršiti neposredno posmatranje (praćenje pojedinih učenika, posmatranje pojedinih odeljenja i časova, video zapisa sopstvenih časova, razmena odeljenja, uzajamno posmatranje časova - horizontalno vrednovanje...),
- možemo analizirati podatke (interna i nacionalna testiranja i ispiti, takmičenja...).

Prilikom obrade podataka školski tim primenjuje one statističke metode za koje poseduje odgovarajuća metodološka znanja. Analiza će biti objektivnija i realnija ako je predmet vrednovanja posmatran iz različitih uglova, što se postiže primenom raznovrsnih tehnika i instrumenata.

4. REZULTAT SAMOVREDNOVANJA

Rezultat samovrednovanja je procena nivoa ostvarenosti pokazatelja koji su definisani za svaku oblast vrednovanja. Na osnovu iskustva drugih zemalja, sa namerom da se izbegne ustaljena praksa pribegavanja srednjoj vrednosti, opredeljenje je da se vrednovanje ostvarenog vrši pomoću četvorostepene skale. Svaki nivo ima određeno značenje, od najvišeg nivoa 4 do najnižeg nivoa 1.

Nivo 4 predstavlja najpoželjniju situaciju, situaciju koju škola teži da dostigne ili da zadrži. Dominiraju jake strane, a eventualni sitni nedostaci ne utiču na kvalitet rada u školi. Bez obzira

što je škola dostigla ovaj nivo, očekuje se da i dalje unapređuje svoj rad. Nivo 3 karakteriše više jakih nego slabih strana, ali postojeće slabosti umanjuju ukupan kvalitet rada škole i poželjno ih je otklanjati.

Nivo 2 odražava prisutnost pojedinih jakih strana, ali preovlađuju slabe strane koje značajno umanjuju kvalitet rada. Ovakvo stanje zahteva preduzimanje određenih akcija radi otklanjanja uočenih slabosti.

Nivo 1 označava da izrazito preovlađuju slabe strane koje ugrožavaju napredovanje i razvoj učenika. Neophodna je hitna akcija i stručna pomoć za otklanjanje nedostataka.

5. IZVEŠTAJ O SAMOVREDNOVANJU

Izveštaj o samovrednovanju sadrži opis i procenu ostvarenosti standarda kvaliteta rada ustanove kao i predlog mera za unapređivanja kvaliteta rada ustanove.

Izveštaj treba da bude zasnovan na činjenicama prikupljenim iz različitih izvora. Pored jasne slike procesa samovrednovanja, u izveštaju treba naglasiti:

- oblasti koje mogu poslužiti kao primeri dobre prakse; • oblasti koje su na zadovoljavajućem stepenu ostvarenosti;
- oblasti koje treba unaprediti.

Izveštaj sadrži i predlog mera za unapređenje rada škole.

Svrha izveštaja je da:

- bude osnova za izradu akcionog plana za unapređenje određenih segmenata rada škole
- bude polazište za školsko razvojno planiranje,
- pruži bitne informacije za spoljašnje vrednovanje škole.

6. SAMOVREDNOVANJE I ŠKOLSKO RAZVOJNO PLANIRANJE

Rezultati samovrednovanja škole predstavljaju osnovu za izradu kako akcionih planova, tako i razvojnog plana škole za period od tri do pet godina. Razvojnim planom se definišu oblasti kvaliteta koje treba unapređivati, zadaci, aktivnosti i nosioci aktivnosti. Takođe se planiraju resursi za ostvarivanje postavljenih zadataka, kao i detaljan vremenski plan za njihovu realizaciju. U procesu školskog razvojnog planiranja učestvuju sve interesne grupe, a na predlog stručnog aktiva za razvojno planiranje, Školski odbor usvaja razvojni plan.

II AKTIVNOSTI TIMA ZA SAMOVREDNOVANJE

Tim za samovrednovanje prikuplja i obrađuje podatke vezane za predmet samovrednovanja i vrši analizu kvaliteta predmeta samovrednovanja na osnovu obrađenih podataka. U toku samovrednovanja organizovano je više sastanaka Tima na kojima je precizno dogovoreno o dinamici i načinu samovrednovanju i na kojima su dodeljeni zadaci članovima Tima. U nastavku su navedeni koraci koje je Tim preuzimao u cilju uspešnog obavljanja procesa samovrednovanja.

Prvi korak: Upoznavanje sa potrebom i svrhom samovrednovanja

Članove Tima su direktor i pedagog upoznali da je ove školske godine neophodno obaviti samovrednovanje svih ključnih oblasti, budući da je predviđena izrada novog Školskog razvojnog plana za period od tri do pet godina u zavisnosti od dobijenih rezultata. Takođe, članovi Tima su se dogovorili o načinu na koji će se izvršiti samovrednovanje kao i o načinu na koji će rezultati samovrednovanja biti obrađeni i predstavljeni svim zainteresovanim stranama. Predviđeno je da ispitivanjem budu obuhvaćene sve interesne grupe: učenici, roditelji i zaposleni, a ispitivanje je anonimno.

Drugi korak: Sastavljanje instrumenata

Cilj je bio da se sastave skale procene za roditelje, učenike i zaposlene. Za izradu instrumenata bili su zaduženi pedagog i direktor Škole. Svaki instrument se sastojao od tvrdnji koje su bile vezane za odgovarajuće ključne oblasti i koje su bile bazirane na pokazateljima određenih standarda. Od ispitanika se tražilo da procene koliko je po njihovom mišljenju tvrđenje važno a koliko je tačno tj. prisutno ili zastupljeno u našoj Školi. Procenu su davali brojčano i to ocenom koja se kretala u rasponu od 1 do 4 pri čemu je bilo navedeno i njihovo značenje:

VAŽNO: 1-nevažno; 2-malo važno; 3-važno; 4-vrlovažno

TAČNO/PRISUTNO: 1-netačno/nijeprisutno; 2-u manjoj meri tačno/prisutno; 3-u većoj meri tačno/prisutno; 4-tačno/prisutno u potpunosti

Treći korak: Sprovođenje ispitivanja

U ovom koraku su preduzete neophodne radnje za obezbeđivanje procesa ispitivanja: odabir uzorka za ispitivanje, podela instrumenata, dogovor sa odeljenjskim starešinama koji su sprovodili ispitivanje učenika i roditelja. Prilikom izbora uzorka vodilo se računa da budu zastupljeni učenici iz svih smerova i razreda. Instrumenti namenjeni učenicima su bili podeljeni u tri grupe, pri čemu je svaku grupu popunjavalo barem devet odeljenja. Ispitivanje roditelja je

urađeno onlajn, pri čemu je pozvano 120 roditelja da učestvuju u anketi. Svim nastavnicima su poslate tri ankete. Sva ispitivanja su sprovedena anonimno, onlajn i korišćenjem programa za samovrednovanje.

Četvrti korak: **Obrada rezultata anketa**

Svi prikupljeni podaci su tabelarno i grafički prikazani. Prikazane su prosečne ocene važnosti i tačnosti svake tvrdnje. Takođe, izvršena je i uporedna analiza istih tvrđenja koje su imali nastavnici i učenici u svojim instrumentima.

Peti korak: Analiza dobijenih rezultata

U ovom koraku su članovi Tima za samovrednovanje podeljeni u grupe i imali su zadatak da analiziraju dobijene rezultate i da na osnovu toga daju svoju procenu i mišljenje o vrednovanoj oblasti, odnosno odgovarajuće preporuke za unapređivanje rada u toj oblasti.

Šesti korak:

Objedinjavanje analize rezultata u izveštaj i predstavljanje zainteresovanim stranama: nastavnicima, roditeljima, učenicima.

III OBLAST: PROGRAMIRANJE, PLANIRANJE I IZVEŠTAVANJE

Dva člana Tima su izvršila samovrednovanje prve oblasti.

Za procenu je korišćena ček lista pokazatelja za sve predviđene standarde u okviru ove oblasti.

Standard 1 - Programiranje obrazovno-vaspitnog rada je u funkciji kvalitetnog rada škole, ocenjen je ocenom 3,80.

Standard 2 - Planiranje rada organa, tela i timova je u funkciji efektivnog i efikasnog rada u školi, ocenjen je ocenom 3,80.

Standard 3 - Planiranje obrazovno-vaspitnog rada usmereno je na razvoj i ostvarivanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja, standarda postignuća/ishoda u nastavnim predmetima i opštih međupredmetnih i predmetnih kompetencija, ocenjen je ocenom 3,33.

Pokazatelji ocenjeni nižom ocenom od 4:

- U izradi Razvojnog plana rada škole nisu aktivno učestvovala sve ključne ciljne grupe. Učenici, roditelji i predstavnik lokalne zajednice su članovi Aktiva za školsko razvojno planiranje, ali nisu imali posebna zaduženja u izradi Razvojnog plana.
- Planovi organa, tela i timova jasno odslikavaju procese rada, ali ne projektuju promene na svim nivoima delovanja
- U operativnim planovima nastavnika vidljive su metode i tehnike kojima je planirano aktivno učešće učenika na času, ali ne i u svim dnevnim pripremama
- U planiranju slobodnih aktivnosti ne sprovodi se ispitivanje interesovanja učenika; ponuđene slobodne aktivnosti učenici biraju u skladu sa svojim interesovanjima
- Planiranje vaspitnog rada sa učenicima zasnovano je na specifičnim potrebama učenika i uslovima neposrednog okruženja, ali ne i na analitičko-istraživačkim podacima
- Sve pripreme za nastavni rad ne sadrže evaluaciju časa

Potrebno je:

1. U izradu novog Razvojnog plana rada škole, aktivnije uključiti učenike, roditelje i predstavnika lokalne zajednice.
2. U planovima rada organa, tela i timova navoditi očekivane promene.
3. Sve dnevne pripreme treba da sadrže predviđene metode i tehnike koje omogućavaju aktivno učešće učenika na času.
4. Sprovesti istraživanje i utvrditi interesovanja učenika za uvođenje novih slobodnih aktivnosti.
5. Sprovesti istraživanje kojim bi se utvrdile oblasti za sprovođenje vaspitnog rada sa učenicima.
6. Pripreme za čas treba da sadrže evaluaciju časa.

IV OBLAST: NASTAVA I UČENJE

Ključnu oblast Nastava i učenje procenjivali su: učenici, nastavnici, direktor i pedagog.

Za procenu ove ključne oblasti izrađeni su instrumenti kojima su ispitivani nastavnici i učenici. Instrument se sastojao od tvrdnji čiju su tačnost i važnost procenjivali na skali od 1-4. Razlikovali su se samo za par pitanja, tako da je bilo moguće izvršiti uporednu analizu odgovora nastavnika i učenika.

Predviđeni uzorak je bio 150 učenika i 50 nastavnika. Ispitivani su učenici svih razreda i svih smerova. Upitnik je popunilo 120 (80%) i 22 nastavnika (63%). Od ukupnog broja učenika u Školi, 27% je učestvovalo u ispitivanju i 63% nastavnika. Direktor i pedagog, posetili su ukupno 46 časova (direktor 18, pedagog 28). Za vrednovanje časa korišćen je Obrazac za posmatranje i vrednovanje časa. Pored toga, izvršili su i uvid u pedagošku dokumentaciju nastavnika - operativne planove, pripreme za čas, pedagoške sveske, esDnevnik.

ANALIZA REZULTATA ISPITIVANJA NASTAVNIKA I UČENIKA:

Važnost svih tvrdnji, nastavnici ocenjuju u rasponu ocena od 3,27 - 3,95 a ukupna ocena važnosti svih tvrdnji je 3,76. Učenici važnost tvrdnji procenjaju u rasponu od 3,14 - 3,82, ukupna ocena važnosti 3,59. Razlika u ocenama nastavnika i učenika je 0,17, s tim da nastavnici daju veće ocene važnosti.

Tačnost tvrdnji, nastavnici ocenjuju u rasponu od 3,02 - 3,93, i ukupna ocena tačnosti svih tvrdnji je 3,66. Učenici tačnost tvrdnji procenjaju u rasponu ocena od 2,25 - 3,39, ukupna ocena 2,85. Razlika u tačnosti tvrdnji nastavnika i učenika je 0,81 i sama ocena ukazuje na različito sagledavanje ostvarenosti pokazatelja ispitivanih standarda.

Obe grupe ispitanika daju veće ocene važnosti tvrdnji, a razlika između važnosti i tačnosti, kod nastavnika je 0,10, dok su učenici znatno kritičniji i razlika je 0,74, što je statistički značajna razlika.

U nastavku su prikazani rezultati prikupljeni ispitivanjem nastavnika sa srednjom ocenom tačnosti i važnosti svake tvrdnje, i razlikom između tačnosti i važnosti iskaza.

REZULTATI - NASTAVNICI

Pitanje	Nastavni k/tačno	Nastavni k/važno	Razlika
Standard 2.1. Nastavnik efikasno upravlja procesom učenja na času			

Jasno postavljam cilj časa i učenicima je jasno zašto se uči	3,76	3,88	0,12
ono što je planirano			
Proveravam da li su učenici ispravno razumeli objašnjenja, ključne pojmove i uputstva	3,93	3,95	0,02
Primenjujem različite oblike, metode i tehnike rada u zavisnosti od sadržaja i ciljeva časa	3,66	3,83	0,17
Učenicima dajem zadatke različitih nivoa složenosti	3,83	3,88	0,05
Postupno postavljam pitanja i zahteve od lakših ka težim nivoima složenosti	3,85	3,85	-
Komunikacija na času među učenicima je u funkciji učenja (koristim pitanja, komentare učenika, doprinosim vršnjačkom učenju)	3,78	3,85	0,07
Standard 2.2. Nastavnik prilagođava rad na času obrazovno-vaspitnim potrebama učenika			
Način rada, dinamiku i nastavni materijal prilagođavam mogućnostima svakog učenika	3,32	3,49	0,17
Zadatke za rad i nastavni materijal pripremam u skladu sa mogućnostima učenika	3,61	3,71	0,10
Svakom učeniku posvećujem vreme i pažnju u skladu sa njegovim potrebama	3,39	3,56	0,17
Prilagođavam tempo rada različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama učenika	3,54	3,68	0,14
Standard 2.3. Učenici stiču znanja, usvajaju vrednosti, razvijaju veštine i kompetencije na času			
Podstičem učenike da pri usvajanju novog sadržaja koriste znanja i veštine stečene u drugim oblastima	3,93	3,93	-
Podstičem učenike da uče putem otkrića i rešavanja problema	3,66	3,80	0,14
Učim učenike da razlikuju bitno od nebitnog	3,85	3,95	0,10
Podstičem učenike da postavljaju pitanja i diskutuju i pohvalama ih motivišem	3,83	3,90	0,07
Kod učenika razvijam odgovornost za sopstveno napredovanje i postignute rezultate	3,63	3,80	0,17
Podstičem učenike da samostalno ili uz moju pomoć učestvuju u planiranju i realizovanju projektne nastave	3,02	3,34	0,32
Standard 2.4 Postupci vrednovanja su u funkciji daljeg učenja			
Nastojim da jasno predočim učenicima kriterijume za vrednovanje znanja	3,83	3,88	0,05

Prilikom vrednovanja rada učenika dajem jasnu informaciju učenicima o njihovom radu kao i jasne preporuke za dalje napredovanje	3,90	3,90	-
Podstičem učenike da sebi postavljaju dugoročne i kratkoročne ciljeve i zadatke	3,41	3,56	0,15
Učim učenike da kritički procenjuju svoj napredak i napredak ostalih učenika	3,29	3,61	0,32
Standard 2.5 Svaki učenik ima priliku da bude uspešan			
Podstičem učenike na međusobno uvažavanje i na konstruktivan način uspostavljam i održavam disciplinu u skladu sa dogovorenim pravilima	3,85	3,90	0,05
Koristim raznovrsne postupke za motivisanje učenika uvažavajući njihove različitosti i prethodna postignuća (pohvaljujem, ohrabrujem, podstičem)	3,76	3,76	-
Podstičem učenike da bez ustručavanja diskutuju na časovima u vezi sa zadatom temom	3,85	3,93	0,08
Dajem mogućnost učenicima da biraju na koji način će obraditi zadatak temu na časovima	3,17	3,27	0,10
Pozitivnim komentarima ukazujem poverenje u mogućnosti učenika, ohrabrujem, podstičem i pohvaljujem rad učenika	3,85	3,83	-0,02

Nastavnici važnost svih tvrdnji ocenjuju višim ocenama nego tačnost, sem tvrdnje: Pozitivnim komentarima ukazujem poverenje u mogućnosti učenika, ohrabrujem, podstičem i pohvaljujem rad učenika, mada između važnosti i tačnosti ove tvrdnje ne postoji statistički značajna razlika.

Istom ocenom ocenjuju važnost i tačnost sledećih tvrdnji:

- Postupno postavljam pitanja i zahteve od lakših ka težim nivoima složenosti;
- Podstičem učenike da pri usvajanju novog sadržaja koriste znanja i veštine stečene u drugim oblastima
- Prilikom vrednovanja rada učenika dajem jasnu informaciju učenicima o njihovom radu kao i jasne preporuke za dalje napredovanje.

Važnost većine tvrdnji nastavnici ocenjuju visokim ocenama. Važnost tri tvrdnje nastavnici ocenjuju nižim ocenama od 3,50 i to su:

- Način rada, dinamiku i nastavni materijal prilagođavam mogućnostima svakog učenika
- Podstičem učenike da samostalno ili uz moju pomoć učestvuju u planiranju i realizovanju projektne nastave

- Dajem mogućnost učenicima da biraju na koji način će obraditi zadatak na časovima

U pogledu tačnosti istih tvrdnji, ocene su takođe niže. Ono što je značajno, procenili su i da u nedovoljnoj meri:

- vreme i pažnju posvećuju učenicima u skladu sa njihovim potrebama
- podstiču učenike da sebi postavljaju dugoročne i kratkoročne ciljeve i zadatke
- uče učenike da kritički procenjuju svoj napredak i napredak ostalih učenika

Nastavnici su ostvarenost svih pokazatelja ispitivanih standarda, uglavnom procenili visokim ocenama, sem pokazatelja drugog standarda: Nastavnik prilagođava rad na času obrazovno-vaspitnim potrebama, koje su ocenili nešto nižim ocenama.

U nastavku su prikazani rezultati prikupljeni ispitivanjem učenika sa srednjom ocenom tačnosti i važnosti svake tvrdnje, i razlikom između tačnosti i važnosti iskaza.

REZULTATI - UČENICI

Pitanje	Učenik/tačno	Učenik/važno	Razlika
Standard 2.1. Nastavnik efikasno upravlja procesom učenja na času			
Jasno mi je šta treba da naučim i zašto je bitno da to naučim	3,06	3,55	0,49
Nastavnik proverava da li smo razumeli objašnjenja, ključne pojmove i uputstva	2,80	3,72	0,92
Nastavnik postupno postavlja pitanja i zahteve od lakših ka težim nivoima složenosti	2,77	3,49	0,72
Nastavnik odgovara na pitanja učenika i razmatra njihove ideje	2,83	3,76	0,93
Osim udžbenika koristimo i druga nastavna sredstva i izvore znanja: prezentacije, internet...	3,35	3,38	0,03
Standard 2.2. Nastavnik prilagođava rad na času obrazovno-vaspitnim potrebama učenika			
Učenici različitih mogućnosti rade različite zadatke	2,30	3,22	0,92
Nastavnik svakom učeniku posvećuje pažnju u skladu sa njegovim potrebama	2,25	3,66	1,41

Nastavnik prilagođava tempo rada različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama učenika	2,38	3,58	1,20
Nastavnik učenicima daje različite zadatke u zavisnosti od njihovog predznanja	2,33	3,15	0,82
Standard 2.3. Učenici stiču znanja, usvajaju vrednosti, razvijaju veštine i kompetencije na času			
Prilikom usvajanja novog sadržaja koristim znanja i veštine stečene u drugim oblastima	3,07	3,54	0,47
Umem da uočim bitni deo gradiva	3,32	3,82	0,50
Nastavnik nas podstiče da postavljamo pitanja i diskutujemo	2,90	3,62	0,72
Imam priliku da samostalno ili uz pomoć nastavnika pripremam neki projekat, prezentaciju, deo gradiva	3,37	3,55	0,18
Na času imamo priliku da analiziramo ideje, odgovore i rešenja	2,90	3,52	0,62
Standard 2.4 Postupci vrednovanja su u funkciji daljeg učenja			
Jasni su mi kriterijumi ocenjivanja tj. šta treba da znam ili uradim za određenu ocenu	3,00	3,75	0,75
Nastavnici mi daju jasnu povratnu informaciju o mom radu i kako napredujem	2,88	3,72	0,84
Postavljam sebi ciljeve u učenju tj. šta treba da naučim	3,28	3,73	0,45
Povratnu informaciju o svom radu koju dobijam od nastavnika koristim da rešim zadatak i unapredim učenje	2,94	3,54	0,60
Umem da procenim koliko sam naučio ili napredovao	3,39	3,74	0,35
Standard 2.5 Svaki učenik ima priliku da bude uspešan			
Nastavnici me pohvaljuju, ohrabruju, podstiču	2,51	3,63	1,12
Nastavnik podstiče učenike da bez ustručavanja diskutuju na časovima u vezi sa zadatom temom	2,85	3,68	0,83
Nastavnik daje mogućnost učenicima da prilikom obrade neke teme izaberu način rada ili materijal	2,45	3,36	0,91
Nastavnici pokazuju poverenje u moje mogućnosti i očekuju da ostvarim najbolji mogući uspeh	2,79	3,62	0,83
Nastavnici i učenici se međusobno uvažavaju	2,74	3,77	1,03

Učenici važnost svih tvrdnji ocenjuju višim ocenama nego tačnost.

Važnosti većine tvrdnji učenici ocenjuju visokim ocenama dok ocenom manjom od 3,50 ocenjuju sledeće tvrdnje:

- Nastavnik postupno postavlja pitanja i zahteve od lakših ka težim nivoima složenosti
- Osim udžbenika koristimo i druga nastavna sredstva i izvore znanja: prezentacije, internet...
- Učenici različitih mogućnosti rade različite zadatke
- Nastavnik učenicima daje različite zadatke u zavisnosti od njihovog predznanja
- Nastavnik daje mogućnost učenicima da prilikom obrade neke teme izaberu način rada ili materijal

Ostvarenost nijednog pokazatelja učenici nisu ocenili ocenom većom od 3,50. Samo osam tvrdnji ima ocenu preko 3,00, sve ostale su ocenjene nižim ocenama.

Posebnu pažnju treba obratiti na veliku razliku u oceni važnosti i tačnosti pojedinih tvrdnji:

- Nastavnik svakom učeniku posvećuje pažnju u skladu sa njegovim potrebama (razlika 1,41); tačnosti ove tvrdnje daju nisku ocenu 2,25
- Nastavnik prilagođava tempo rada različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama učenika (razlika 1,20); tačnosti ove tvrdnje daju nisku ocenu 2,38
- Nastavnici me pohvaljuju, ohrabruju, podstiču (razlika 1,12)
- Nastavnici i učenici se međusobno uvažavaju (razlika 1,03)

Posebno niskim ocenama, ocenili su tačnost i sledećih tvrdnji:

- Učenici različitih mogućnosti rade različite zadatke (2,30)
- Nastavnik učenicima daje različite zadatke u zavisnosti od njihovog predznanja (2,33)
- Nastavnik daje mogućnost učenicima da prilikom obrade neke teme izaberu način rada ili materijal (2,45)

Značajne razlike u procenama ostvarenosti pojedinih pokazatelja, uočavaju se u odgovorima nastavnika i učenika:

- Nastavnici veoma visokom ocenom (3,93) ocenjuju da li proveravaju da li su učenici ispravno razumeli objašnjenja, ključne pojmove i uputstva, dok učenici to procenjuju ocenom 2,80; razlika 1,13
- U proceni postupnosti postavljanja pitanja i zahteva od lakših ka težim ocena nastavnika je veoma visoka 3,85, dok učenici procenjuju ocenom 2,77; razlika 1,08
- U proceni zadataka za rad i nastavnog materijala koji je u skladu sa mogućnostima učenika, nastavnici ocenjuju ocenom 3,61, dok učenici isti pokazatelj ocenjuju ocenom 2,30; razlika 1,31
- U proceni posvećenosti vremena i pažnje učenicima u skladu sa njihovim potrebama, nastavnici 3,39, učenici 2,25; razlika 1,14
- Prilagođavanje tempa rada različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama, nastavnici ocena 3,54, učenici, 2,38; razlika 1,16
- Vrednovanje rada i davanje jasne informacije o radu i preporuke za napredovanje nastavnici 3,90, učenici 2,88; razlika 1,02
- Raznovrsni postupci za motivisanje učenika uz uvažavanje različitosti, nastavnici 3,76, učenici 2,51; razlika 1,25
- Pozitivni komentari, podsticanje učenika, pohvaljivanje, nastavnici 3,85, učenici 2,79; razlika 1,06

ANALIZA POSEĆENIH ČASOVA:

Na osnovu opservacije posećenih časova i uvida u pedagošku dokumentaciju nastavnika, direktor i pedagog su procenili ostvarenost standarda na sledeći način:

Standard 2.1. Nastavnik efikasno upravlja procesom učenja, ocenjen je ocenom 3,56.

Procenjeno je da su učenicima u većoj meri jasni ciljevi časa; nastavnik uspešno strukturira i povezuje delove časa koristeći različite metode; postupno postavlja pitanja, zadatke, zahteve različitog nivoa složenosti i funkcionalno koristi postojeća nastavna sredstva i učenicima dostupne izvore znanja.

Aktivnosti učenika pokazuju da u manjoj meri učenici razumeju objašnjenja, uputstva i ključne pojmove (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,45), i nastavnici u manjoj meri usmeravaju interakciju među učenicima kako bi ona bila u funkciji učenja (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,37).

Standard 2.2. Nastavnik prilagođava rad na času obrazovno-vaspitnim potrebama učenika, ocenjen je ocenom 2,86.

Svi pokazatelji kojim je standard procenjivan, ocenjeni su ocenom nižom od tri, što ukazuje na to da nastavnici u manjoj meri prilagođavaju način rada i nastavni materijal individualnim karakteristikama svakog učenika (ocena ostvarenosti pokazatelja 2,76); nedovoljno posvećuju vreme i pažnju svakom učeniku u skladu sa njegovim obrazovnim i vaspitnim potrebama (ocena ostvarenosti pokazatelja 2,86); i u manjoj meri prilagođavaju tempo rada različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama (ocena ostvarenosti pokazatelja 2,89),.

Standard 2.3. Učenici stiču znanja, usvajaju vrednosti, razvijaju veštine i kompetencije na času, ocenjen je ocenom 3,43.

Ocena ukazuje na to da učenici na času uglavnom primenjuju povratnu informaciju da reše zadatak i povezuju predmet učenja sa prethodno naučenim u raznim oblastima. Aktivnosti učenika pokazuju da oni u manjoj meri razumeju predmet učenja na času i umeju da primene naučeno (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,40). U manjoj meri na časovima učenici izlažu svoje ideje, iznose kreativna rešenja (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,39) i prikupljaju i kritički procenjuju i analiziraju ideje, odgovore i rešenja (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,26).

Standard 2.4. Postupci vrednovanja su u funkciji daljeg učenja, ocenjen je ocenom 3,40.

Na osnovu procene pokazatelja, učenicima su u većoj meri jasni kriterijumi vrednovanja. Nastavnici u većoj meri redovno beleže sumativne ocene u svojim pedagoškim sveskama i unose ocene u esDnevnik. Formativne ocene i preporuke za dalje napredovanje, beleži mali broj nastavnika. U manjoj meri nastavnici daju potpunu i razumljivu povratnu informaciju učenicima o njihovom radu, kao i jasne preporuke za napredovanje (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,33).

Standard 2.5 Svaki učenik ima priliku da bude uspešan, ocenjen je ocenom 3,37.

Nastavnici i učenici se u velikoj meri uvažavaju, a nastavnici održavaju disciplinu u skladu sa dogovorenim pravilima. Nastavnici podstiču intelektualnu radoznalost i slobodno iznošenje mišljenja. U manjoj meri nastavnici koriste raznovrsne postupke za motivisanje učenika, uvažavajući njihove različitosti i prethodna postignuća (ocena ostvarenosti pokazatelja 2,93). U manjoj meri nastavnici pokazuju poverenje u mogućnosti učenika i imaju pozitivna

očekivanja (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,38). Učenici u manjoj meri imaju mogućnost u vezi sa načinom obrade teme, oblikom rada i materijala (ocena ostvarenosti pokazatelja 3,15).

Operativni planovi nastavnika sadrže neophodne elemente. Manjih nepreciznosti ima u definisanju ishoda i međupredmetnih kompetencija. Odstupanja od plana izostaju kod pojedinih nastavnika.

Nastavnici koriste različite forma pripreme za čas. Većina priprema sadrži potrebne elemente. Manjih problema ima oko definisanja načina procene ostvarenosti predviđenih ishoda.

ZAKLJUČAK I PREDLOZI:

U proceni ključne oblasti Nastava i učenje, učenici su u velikom procentu učestvovali u sprovedenom ispitivanju, što svakako pokazuje visok stepen njihove zainteresovanosti za izražavanjem sopstvenih stavova, za pitanja koja su od velike važnosti za njih. Pokazali su visok stepen kritičnosti, i njihove ocene pokazatelja ostvarenosti ispitivanih standarda su najniže u poređenju sa ocenama nastavnika, direktora i pedagoga.

Standard Nastavnik prilagođava rad na času obrazovno-vaspitnim potrebama učenika su sve grupe ispitanika ocenile nižim ocenama, što ukazuje na to da je potrebno prevashodno posvetiti pažnju individualizaciji nastave: vreme i pažnju posvećivati učenicima u skladu sa njihovim potrebama, tempo rada prilagoditi različitim obrazovnim i vaspitnim potrebama i način rada prilagoditi individualnim karakteristikama učenika.

Na osnovu ostalih rezultata procene, potrebno je obratiti pažnju na pojedine pokazatelje koji su u manjem stepenu ostvareni.

Tokom nastave, trebalo bi da nastavnici češće proveravaju da li učenici razumeju sva objašnjenja, ključne pojmove i uputstva i postupno postavljaju pitanja /zadatke/ zahteve različitog nivoa složenosti.

Kako bi jedan od bitnih standarda Učenici stiču znanja, usvajaju vrednosti, razvijaju veštine i kompetencije na času bio u potpunosti ostvaren, potrebno je interakciju među učenicima usmeravati tako da ona bude u funkciji učenja (koristeći pitanja, komentare učenika...). Učenici iskazuju potrebu i za podsticanjem od strane nastavnika da izlažu svoje ideje, daju kreativna rešenja i kritički procenjuju i analiziraju ideje, odgovore i rešenja. Prilikom obrade određene teme, dati mogućnost učenicima da izaberu način rada.

Za učenike je značajno i da nauče da kritički procenjuju svoj napredak i napredak ostalih učenika i podsticati ih da sebi postavljaju dugoročne i kratkoročne ciljeve.

Pravovremena, precizna povratna informacija o radu i postignutim rezultatima, kao i preporuka za dalje napredovanje, su veoma važni za učenike.

Podsticaj, pohvala, motivisanje učenika na različite načine uz uvažavanje različitosti i poverenje u njihove mogućnosti su takođe značajni za učenike.

Međusobno uvažavanje nastavnika i učenika, poštovanje dogovorenih pravila ponašanja, reagovanje na neadekvatna učenička reagovanja i ponašanja, i poštovanje podataka o zaštiti ličnosti, doprinose boljoj radnoj atmosferi.

AKCIONI PLAN: NASTAVA I UČENJE

	ZADACI	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	DINAMIKA	INSTRUMENTI EVALUACIJE
1.	Primena individualizacije u nastavi	Izbor akreditovanog seminara o individualizaciji nastave	Direktor, Psihološkopedagoška služba	Septembar 2024.	
		Organizovanje obuke nastavnika za primenu individualizacije u nastavi	Akreditovan seminar		Spisak nastavnika koji su prošli obuku
		Predavanja za nastavnike na temu prilagođavanja časa obrazovno-vaspitnim potrebama učenika, o stilovima učenja, motivaciji...	Psihološko-pedagoška služba	Jednom u toku tromesečja	Pisani materijal, prezentacije...
		Nastavnici u svojim pripremama planiraju individualizovan pristup	Predmetni nastavnici	Tokom godine	Pripreme za čas
		Izrada obrasca pripreme za čas u okviru stručnog veća	Predmetni nastavnici, pedagog	Septembar 2024.	Obrasci pripreme za čas
2.	Kontinuiran obilazak časova	Posmatranje časova	Direktor, pedagog	Tokom godine	Obrazac za posmatranje i vrednovanje školskog časa
		Izveštavanje o posećenim časovima	Direktor, pedagog		Izveštaji o posećenim časovima

3.	Izrada plana i programa rada sa pripravnicima	Izrada plana i programa rada sa pripravnicima i novopridošlim nastavnicima	Direktor, Psihološkopedagoška služba, mentor	Avgust 2025.	Plan i program rada sa pripravnicima
		Praćenje realizacije plana rada sa pripravnicima	Pedagog	januar 2025. jun 2025.	Izveštaj o realizaciji plana rada sa pripravnicima i novopridošlim

16

					nastavnicima
4.	Samoprocena nastavnika	Izrada evaluacionih listića	Predmetni nastavnik, pedagog	Septembar 2024.	Evaluacioni listići
		Anketiranje učenika	Predmetni nastavnik	Tokom prvog polugodišta	Popunjeni evaluacioni listići
		Analiza podataka o evaluaciji	Predmetni nastavnik, pedagog	Januar 2024.	Izveštaj
5.	Preciziranje kriterijuma za ocenjivanje	Izrada kriterijuma za ocenjivanje na nivou stručnog veća	Predmetni nastavnici	Avgust 2024.	Kriterijumi za ocenjivanje za svako stručno veće
6.	Redovno informisanje roditelja o napredovanju učenika	Komentare o napredovanju učenika upisivati u esDnevnik	Predmetni nastavnici	Tokom godine	esDnevnik
		Vođenje evidencije o napredovanju učenika sa	Predmetni nastavnici	Tokom godine	Pedagoška sveska nastavnika

		preporukama za napredovanje			
--	--	--------------------------------	--	--	--

V OBLAST: OBRAZOVNA POSTIGNUĆAUČENIKA

Uspeh učenika u školskoj 2024/2025. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

III	1	14	4	28,5714	2	14,286	5	35,71	0	0	11	79	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	21,43	
III	2	20	2	10	9	45	9	45	0	0	20	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
III	3	28	2	7,14286	7	25	7	25	0	0	16	57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	42,86	
III	4	30	14	46,6667	15	50	1	3,333	0	0	30	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
III	5	29	8	27,5862	16	55,172	5	17,24	0	0	29	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
III	6			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
III	7			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
III	8			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
III	9			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
III	10			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
ukupno		121	30	24,7934	49	40,496	27	22,31	0	0	106	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	12,4	
IV	1	17	2	11,7647	1	5,8824	13	76,47	1	5,8824	17	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV	2	23	8	34,7826	14	60,87	1	4,348	0	0	23	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV	3	20	11	55	6	30	3	15	0	0	20	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV	4	27	19	70,3704	5	18,519	3	11,11	0	0	27	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV	5	23	14	60,8696	8	34,783	1	4,348	0	0	23	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV	6			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
IV	7			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
IV	8			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
IV	9			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
IV	10			#DIV/0!		#####		#####		#####		###		####		####		###		####		####		####		#####	
ukupno		110	54	49,0909	34	30,909	21	19,09	1	0,9091	110	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ZBIR		451	159	35,255	166	36,807	88	19,51	3	0,6652	416	92	11	2,44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	2,44	24	5,322

Prolaznost učenika na nivou Škole je 100% što pokazuje veliku ostvarenost obrazovnih standarda..

Časovi dopunske nastave organizuju se u svim razredima i iz svih predmeta gde se ukaže potreba. Učenici koji redovno pohađaju časove dopunske nastave uspešno prevazilaze probleme u nastavi.

REZULTATI UČENIKA NA SMOTRAMA I TAKMIČENJIMA

Ove školske godine na takmičenjima u organizaciji Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i stručnih društava u pojedinačnoj konkurenciji otkazana su takmičenja na nivou Države iz većine predmeta

REZULTATI MATURSKOG ISPITA USPEH UČENIKA NA MATURSKOM ISPITU školske 2024/2025. godine

Razred odeljenje	Broj učenika	Broj učenika koji su položili maturalni ispit		Odl.		Vr.dobar		Dob.		Nisu polagali maturalni ispit
IV-1	17	14	83%	2	14%	7	50 %	5	36%	3 učenika će polagati maturalni ispit u narednom roku jer su neocenjeni iz pojedinih predmeta na kraju nastavne godine
IV-2	23	23	100%	8	35%	15	65%	/		
IV-3	20	20	100%	13	65%	5	25%	2	10%	
IV-4	27	27	100%	24	89%	3	12%	/		
IV-5	23	23	100%	13	56,5%	10	44%	/		

Ukupno:	93	93	100%	58		33		2		
---------	----	----	------	----	--	----	--	---	--	--

Na osnovu iznetih podataka može se konstatovati da su učenici postigli dobre rezultate na prijemnim ispitima i u većoj meri upisali fakultet koji su i želeli.

AKCIONI PLAN: OBRAZOVNA POSTIGNUĆA UČENIKA

	AKTIVNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	DINAMIKA
1.	Odeljenjske starešine i predmetni nastavnici treba učenike da obaveste detaljno o ciljevima dopunske nastave i motivišu ih na redovno pohađanje časova	Odeljenjske starešine i predmetni nastavnici	Septembar
2.	Upoznavanje roditelja sa ciljevima dopunske nastave i organizacijom rada	Odeljenjske starešine	Septembar
3.	Uspostavljanje saradnje između predmetnog nastavnika i nastavnika zaduženog za časove dopunske nastave kako bi se uskladile nastavne jedinice	Predmetni nastavnici	Tokom godine
	koje treba obraditi		
4.	Detaljno razraditi Plan i program dopunske nastave, posebno obratiti pažnju na odabir metoda i oblika rada	Predmetni nastavnici	Septembar

5.	Predmetni nastavnici učenicima treba da daju jasne povratne informacije i smernice za dalje napredovanje	Predmetni nastavnici	Tokom godine
6.	Redovnije beleženje formativnih ocena u elektronski dnevnik	Predmetni nastavnici	Tokom godine
7.	Odeljenjske starešine i predmetni profesori treba učenike da obaveste detaljno o ciljevima dodatne nastave i motivišu ih na redovno pohađanje časova	Odeljenjske starešine i predmetni nastavnici	Septembar
8.	Detaljno razraditi Plan i program dodatne nastave, posebno obratiti pažnju na odabir metoda i oblika rada	Predmetni nastavnici	Septembar
9.	Prilikom anketiranja učenika za odabir sekcije, ponuditi kratak opis predviđenih aktivnosti	Predmetni nastavnici i pedagog	Septembar
10.	Izrada Programa rada sekcije u saradnji predmetnog nastavnika i učenika	Predmetni nastavnici i učenici	Septembar
11.	Upoznavanje roditelja i učenika sa Izveštajem o održanim časovima pripreme nastave za upis na fakultete	Odeljenjske starešine i pedagog	Novembar

VI KAKO MOŽEMO BOLJE? ZAŠTO MORAMO BOLJE?

Na osnovu analize svih oblasti ključnih u procesu samovrednovanja celokupan rad Škole možemo oceniti ocenom 3.

Na osnovu svih rezultata koje smo dobili učenici najlošije ocenjuju pedagoškopsihološki pristup nastavnika prema njima, iako nastavnici nisu uočila da takav problem postoji. Svakako, treba da se potraže uzroci takvog mišljenja. Svesni smo da učenici srednjih škola teže prihvataju autoritet i otvorenije se sukobljavaju da bi se izborili za svoje ciljeve. Mladi svako nametanje stavova i pravila doživljavaju kao napad na svoje JA, pa je zapravo najteže proceniti način kako im prići.

Glavno pitanje je da li učenik oseća da ga nastavnik ne poštuje ili je nepoštovanje jasno i vidljivo ispoljeno vređanjem. Zakon je precizan i pruža mogućnost svakome ko oseti da je ugrožen da reaguje. Pošto je činjenica da u Školi nismo imali disciplinske postupke protiv nastavnika zbog neadekvatnog ponašanja prema učenicima, zaključujemo da su učenici nezadovoljni kako se nastavnici ophode prema njima. Da bismo došli do konkretnijih podataka i pravog rešenja, zamisao je da se sprovede anketa među učenicima. Na osnovu rezultata mogli bismo jasnije da saznamo šta tačno zameraju nastavnicima, a šta im se dopada. Ne treba zaboraviti činjenicu da su oni sa nastavnikom u neposrednom kontaktu 6-7 sati. Ako u njima osećaju netrpeljivost, mrzovolju, odbojnost, neće im biti prijatno ni da borave u Školi, a kamoli da uče i rade.

Tu se zapravo krije i odgovor na sledeće neslaganje (važno-prisutno) iz ankete koje pokazuje da nastavnik nema razumevanje prema učeniku. Nastavnici treba da usvoje činjenicu da ispred sebe imaju dete koje odrasta i tek treba da se formira kao ličnost. Oni se traže, lutaju, greše, isprobavaju različite modele ponašanja, i nije im lako da usklade svoje zamisli sa društvenom normom. Nastavnik, kao odrastao čovek, odlično poznaje pravila javne komunikacije i ne sme sebi da dopusti da se ponaša kao učenik. Treba da vlada situacijom u odeljenju i smiruje napetost koja može da se javi.

Nastavnik mora da bude upoznat sa promenama u društvu koje bitno utiču na mlade. Filozofski fakultet, odsek za psihologiju, na deset godina sprovodi anketu među mladima. Najbitnija razlika u odnosu na prethodno istraživanje je u sledećem: mladi u isto vreme mogu da budu na različitim „stvarima“ (i uče i četuju, gledaju film, razgovaraju). Nastavnik ne treba

mного da im pridikuje kako takav način učenja nije kvalitetan, već treba da pronade model kako da im čas bude zanimljiviji od navike koju su stvorili. To nije lako, i uvek izvodljivo, ali je obavezujuće za nastavnika da pokuša. Razne motivacione tehnike postoje, treba samo da postoji želja da se one primene.

Nastava je dinamičan proces i ne sme da bude rutinska. Izbor metoda rada je vrlo bitan i treba da je u skladu sa interesovanjima učenika. Stalno treba imati na umu da su nastavnici model, uzor, kako treba da se postave prema predmetu i njemu kao ličnosti. Da bi se uspostavila bolja komunikacija sa učenicima nastavnicima od pomoći mogu da budu sledeći saveti:

- Nastavnik svojim primerom učenike treba da nauči da budu odgovorni, tačni, strpljivi i poštuju pravila. Učenici vrlo brzo otkriju ako je nastavnik nezainteresovan i radi preko volje, pa deo učenika pronalazi u tome opravdanje za svoje ponašanje, podrazumeva da i on ne treba drugačije da se ponaša (po modelu „ako može nastavnik, mogu i ja“)
- Jasno postaviti ciljeve, tj. šta ja kao nastavnik želim da postignem.
- Jasno postaviti ishode, tj. šta učenik treba da zna za odgovarajuću ocenu.
- Precizirati očekivanja, nagrade i posledice ako se ne uradi dogovoreno i poštovati ih. Odrediti meru kazne i nagrade. Ako češće kažnjavamo nego što nagrađujemo to pokazuje više našu nemoć da rešimo problem. Kazna izrečena pre upozorenja, saveta, objašnjenja i obrazloženja može samo da bude kontraproduktivna.
- Učenici očekuju drugačiji vid nastave. Suviše dugo izlaganje profesora zamara, pa su očekivane reakcije: pasivan odnos prema nastavi, dosada i ometanje časa. Od učenika retko možemo da očekujemo da će biti inicijatori bilo kakvog novog modela učenja. Moramo im mi ponuditi aktivnosti, i prepustiti da izaberu onu koja bi im najviše odgovarala.
- Motivacija je preduslov za dobro organizovanu nastavu. Stereotip je da su učenici nezainteresovani za rad, treba im samo ponuditi dovoljno jake razloge zašto nešto treba da nauče. Današnje generacije, više od prethodnih, žele da vide kako i gde naučeno mogu da primene.
- Aktivno angažovani i za rad zainteresovani učenici ujedno su i disciplinovani. Uočljiva je činjenica da su učenici istog odeljenja kod nekog profesora disciplinovani, a kod drugog ne. Razlog leži u stavu koji profesor zauzme. Prema pedagoški odmerenom stavu profesora učenik pokazuje poštovanje i pažnju, a prema preterano netolerantnom ili preterano tolerantnom – omalovažavanje.

- Učenici u nastavniku treba da vide i dobrog čoveka, pedagoga i stručnog predavača. Ukoliko se postigne ta ravnoteža biće cenjen i poštovan.
- Učenicima neke vannastavne aktivnosti i sekcije više nisu zanimljive. Zainteresovani su za konstruktivno rešavanje problema, razgovor o zaštiti životne sredine, zdravim stilovima života, tehnikama učenja... Treba im dati inicijativu da kažu šta bi ih to još interesovalo. Anketa bi mogla da sadrži i predloge nastavnika, ali i da se ostavi mogućnost da učenik dopiše šta bi voleo da se nađe na listi sekcija. Ovakav pristup zahteva i povezivanje sa ustanovama u gradu i državi. Mi već sada imamo dobru saradnju sa mnogim institucijama, pa bi samo trebalo da se taj spisak proširi, u skladu sa mogućnostima škole i željama učenika.
- Javna kritika koju nastavnik uputi učeniku treba da se izbegava jer može da preraste u dalje vršnjačko verbalno nasilje. U nedopustivo ponašanje nastavnika spada: sarkazam, ismevanje i omalovažavanje i ukoliko se uoči treba da se sankcioniše

Zašto treba/mora bolje?

- Škole se danas nalaze na svojevrsnom tržištu, koje funkcioniše po principu ponude i potražnje. Treba da prihvatimo činjenicu da gimnazije više nisu „obeležene“ kao jedine dobre škole. Naš najveći adut mora da bude kvalitetna nastava koja će učenicima, što u budućem školovanju, što u svakodnevnom životu, biti od koristi. Pojednostavljeno možda, ali suština školovanja iz perspektive učenika i roditelja ogleda se u sledećem: dobra ocena mi je potrebna (zbog proseka koji se boduje prilikom upisa), a znanje mi je bitno (da bih lakše i bolje pratio nastavu na fakultetu).
- Problem nastaje kada se ocena i pokazano znanje ne poklope. Učenici i roditelji se retko žale na strogog, a pravičnog profesora koji od učenika traži onoliko koliko je ponudio tokom predavanja. A tek je poseban problem kada profesor traži i mnogo veće angažovanje nego što mu to plan i program dozvoljavaju! Roditelji i učenici su posebno nezadovoljni kada se to odnosi na predmete koji nisu bazični, tj.osnova za dalje školovanje.
- Sreća ili nesreća je što u gradu ne postoji još jedna gimnazija, ili eventualno privatna gimnazija kao u drugim gradovima, pa roditelji i deca nemaju izbor. Možda bismo u

zdravoj konkurenciji bili delotvorniji u napretku. Ne bismo smeli da dozvolimo da imamo nedostatke u pedagoško-psihološkom pristupu. Arogantno ponašanje, mrzovolju, aluzije koje učenici doživljavaju kao vređanje treba iskoreniti. U svim anketama uočavamo da su vrlo niske ocene dobile tvrdnje vezane za uvažavanje i poštovanje učenika, čak su i profesori posmatrajući kolektiv naveli da tu postoji problem.

Tek ako se potrudimo da mi kao profesori budemo najbolji možemo da očekujemo da će nam doći najbolji učenici.

Napomena: Preporučene mere i akcione planove treba implementirati u Školski razvojni plan gde bi trebalo i konkretno opisati sve mere koje bi se preduzele radi poboljšanja učenih slabosti.

S A D R Ź A J:

Opšte informacije o Školi	2
I O SAMOVREDNOVANJU	3
II AKTIVNOSTI TIMA ZA SAMOVREDNOVANJE	6
III OBLAST: PROGRAMIRANJE, PLANIRANJE I IZVEŠTAVANJE	7
IV OBLAST: NASTAVA I UČENJE	9
V OBLAST: OBRAZOVNA POSTIGNUĆAUČENIKA	21
VI KAKO MOŽEMO BOLJE? ZAŠTO MORAMO BOLJE?.....	27